

Posudek školitelky na diplomovou práci Ing. Michaely Chrtové, M. A., na téma

Kolektivní akce Rady bezpečnosti OSN na ochranu lidských práv

Diplomantka si zvolila téma, které je aktuální a zajímavé, a toto téma zpracovala kompetentně a komplexně. Práce je na slušné formální a jazykové úrovni a nevykazuje ani žádné zásadní obsahové chyby. Jako její určitou slabinu hodnotím to, že je převážně historicky popisná, tj. popisuje vývoj přístupu mezinárodního společenství ke kolektivním akcím na ochranu lidských práv, a naopak se příliš nezabývá různými právně teoretickými otázkami, jež jsou s těmito akcemi spojeny (kompetence Rady bezpečnosti, povaha konceptu odpovědnosti za ochranu a jeho závaznost pro státy/Radu bezpečnosti aj.), stejně jako zhodnocením toho, nakolik jsou právě kolektivní akce Rady bezpečnosti OSN vhodným nástrojem k zajišťování dodržování lidských práv.

1. Aktuálnost (novost) a náročnost tématu:

Téma diplomové práce je dobře zvolené. Od skončení studené války na přelomu 80. a 90. let se Rada bezpečnosti OSN – do té doby často zablokovaná bipolárním soupeřením – stala aktivním hráčem na mezinárodní scéně, který se stále hojněji angažuje i v oblasti lidských práv. K tomuto tématu vznikla v posledních letech bohatá literatura, většina autorů se ale zaměřuje buď jen na sankční politiku Rady bezpečnosti (kolektivní opatření bez použití ozbrojené síly), nebo jen na vojenské intervence autorizované Radou bezpečnosti (kolektivní opatření s použitím ozbrojené síly). Považuji za šťastné, že diplomantka v práci obě kategorie uměle neodděluje, ale pojednává o nich společně. Zpracování tématu kladlo na a diplomantku střední nároky. Na jedné straně je k dispozici mnoho pramenů, z nichž mohla vycházet a také reálně vycházela. Na straně druhé téma je aktuální i v tom smyslu, že je dosud neuzavřené – objevují se nové významné události, které je třeba reflektovat. Této výzvě dostala diplomantka jen zčásti, práce např. nijak nereflektuje současný vývoj ohledně tzv. Islámského státu.

2. Formální stránka práce a využití zdroje:

Po formální i jazykové stránce je diplomová práce na slušné úrovni. Určité chyby se v ní nicméně objevují, např. nevhodné využívání interpunkce uvnitř jednoduchých vět zjevně inspirované angličtinou. Práce má standardní rozsah (75 stran, z toho 59 stran vlastního textu) a obsahuje všechny potřebné náležitosti, jako je seznam literatury či abstrakty. Pokud jde o využití zdroje, dominují mezi nimi vcelku logicky různé dokumenty Rady bezpečnosti OSN (rezoluce, tisková prohlášení apod.). Počet využitých sekundárních zdrojů neohromí, pro potřeby diplomové práce jej ale považuji za dostatečný. V seznamu literatury měly být

všechny sekundární zdroje (monografie, články apod.) za sebou, ne odděleny výčtem primárních pramenů, jak je to nyní. Způsob citování zdrojů je standardní, za zbytečné mám opakované uvádění internetových adres u zdrojů, které jsou veřejně přístupné (zejména rezoluce Rady bezpečnosti OSN).

3. Obsahová stránka práce:

Diplomová práce je rozčleněna do úvodu, čtyř kapitol a závěru. V úvodu diplomantka představuje téma a stanovuje cíl práce, jímž je „*zmapovat vývoj kolektivních akcí Rady bezpečnosti OSN na ochranu lidských práv*“ (str. 1). Od tohoto svou povahou deskriptivního cíle se pak odvíjí zaměření jednotlivých kapitol. První kapitola nabízí přehled právní úpravy ochrany lidských práv a kolektivních akcí Rady bezpečnosti OSN podle kapitoly VII Charty OSN. Druhá kapitola je věnována kolektivním akcím v období studené války – autorka ukazuje, že takových akcí, ať již s použitím ozbrojené síly či bez něho, bylo v důsledku tehdejší geopolitické situace ve světě relativně málo. Poslední dvě kapitoly se zaměřují na kolektivní akce po skončení studené války. Kapitola třetí má obecnější povahu: identifikuje hlavní faktory, jež přispěly ke změně přístupu (posílení významu lidských práv, globalizace aj.), a dále stručně uvádí koncept odpovědnosti za ochranu (R2P), který se na mezinárodní scéně objevil před cca 15 lety. Kapitola čtvrtá nabízí několik případových studií z období po roce 1989 (konkrétně Somálsko, bývalá Jugoslávie, Dárfúr a Libye). Závěr stručně rekapituluje obsah práce.

Diplomantka v práci ukazuje, že kolektivní akce Rady bezpečnosti OSN se postupem doby stávají stále významnějším nástrojem k zajištění ochrany lidských práv. V poslední době je pro Radu významnou oporou také koncept odpovědnosti za ochranu, který lidskoprávní sankce a tzv. kolektivní humanitární intervence zasazuje do širšího normativního rámce, a tím je pomáhá legitimizovat. Vývoj směrem k posilování kolektivního systému zajištění ochrany lidských práv je nicméně v práci vnímán snad až příliš jednosměrně a je jen málo podroben kritice. Diplomantka se např. nezamýšlí nad vztahem mezi Radou bezpečnosti OSN a orgány OSN, jež mají lidská práva primárně v agendě (např. Rada OSN pro lidská práva). Jako příliš optimistické se jeví hodnocení akce v Libyi. Diplomantka uvádí, že „*v Libyi byla autorizována kolektivní akce s použitím síly dle čl. 42 Charty OSN, která i díky své rychlosti a správnému zacílení byla účinná a přispěla k ukončení konfliktu*“ (str. 59). Opravdu byla autorizace v případě Libye neproblematická? A skutečně přispěla k ukončení konfliktu?

4. Závěry a doporučení:

Diplomová práce Ing. Michaely Chrtové, M.A., *Kolektivní akce Rady bezpečnosti OSN na ochranu lidských práv*. splňuje přes určité nedostatky požadavky kladené na daný typ kvalifikačních prací na Právnické fakultě Univerzity Karlovy. Proto ji **doporučuji** k ústní obhajobě, během níž by se diplomantka vedle dotazů uvedených výše mohla vyjádřit k následujícím otázkám:

- 1) Jak diplomantka hodnotí legalitu sankcí (bez použití síly) přijímaných v reakci na rozsáhlá porušování lidských práv, které nemají přímou oporu v rezolucích Rady bezpečnosti OSN, popř. jdou nad rámec těchto rezolucí?
- 2) Jakou povahu má podle diplomantky koncept odpovědnosti za ochranu ve vztahu k Radě bezpečnosti OSN? Zakládá pro ni nějaká nová práva (nad rámec Charty OSN)? Ukládá jí nějaké nové povinnosti?
- 3) Jak se diplomantka dívá na možnost kolektivní akce Rady bezpečnosti OSN – bez použití síly či s použitím síly – proti tzv. Islámskému státu? Podnikla již Rada bezpečnosti v tomto směru nějaké kroky? Jaká další opatření by mohla/měla přijmout?

V Praze dne 21. září 2015

Doc. JUDr. PhDr. Veronika Bílková, PhD., E.MA